

Praha 6.10.2005

49

Činnost oboru očního v ČR v letech 2000 - 2004

Activity in the branch in the CR in the years 2000 - 2004

Souhrn

Tato Aktuální informace uvádí počet ordinací a jejich personální zabezpečení, dále počty ošetření a počty léčených pacientů. Počet léčených pacientů i ošetření stále vzrůstá. Nejvýraznější nárůst se projevil u diagnózy glaukom, za období 2000 - 2004 činil 37 %.

Summary

This Actual information presents the numbers consultation rooms, numbers of health personnel involved, numbers of examinations and numbers of treated patients. The number of treated patients and examinations steadily increases. The most rapid growth approved by the diagnoses glaucoma i.e. 37 % during the period 2000 - 2004.

Ošetření - vyšetření

V období posledních pěti let se počty ošetření a počty léčených pacientů plynule zvyšovaly, z výjimkou roku 2003, kde byl zaznamenán mírný pokles ošetření, což se odrazilo i v hodnotách relativních ukazatelů. Počet ošetření - vyšetření (dále jen ošetření) v oboru v roce 2004 činil 5 milionů 550 tisíc, což bylo ve srovnání s rokem 2000 zvýšení o 8 %. Relativně vyšší nárůst počtu lékařských úvazků v roce 2001 se projevil v poklesu ukazatele ošetření na jednoho lékaře. Ten v roce 2004 byl 6 499 ošetření, což je o 363 méně než v roce 2000.

Při celkovém počtu 6 499 ošetření na 1 lékaře za rok (2004), vychází průměrná doba jednoho ošetření na 15 minut (při 220 pracovních dnech ročně a 8 hodinách denně). S klesajícím počtem ošetření na jednoho lékaře a při zvyšujícím se počtu lékařských úvazků se průměrná doba ošetření jednoho pacienta výrazně nemění.

V roce 2004 bylo léčeno o 155 454 pacientů více než v roce 2000 (+5 %). Každý léčený pacient v průměru dvakrát ročně navštívil očního lékaře.

Počty ošetření a počty léčených pacientů		2000	2001	2002	2003	2004
Počet ošetření	celkem	5 122 841	5 288 699	5 519 105	5 513 925	5 549 287
	na 10 000 obyvatel	4 990	5 150	5 409	5 405	5 437
	na 1 úvazek lékaře	6 862	6 681	6 841	6 708	6 499
	na 1 léčeného pacienta	1,70	1,72	1,76	1,76	1,75
Počet léčených pacientů na 10 000 obyvatel		2 930	2 996	3 073	3 073	3 099
Počet léčených pacientů na 1 úvazek lékaře		4 029	3 886	3 886	3 814	3 705
Počet léčených pacientů celkem		3 008 064	3 076 480	3 135 446	3 135 332	3 163 518

Personální zabezpečení

Počet samostatných očních pracovišť každoročně narůstal až na současných 702. S nárůstem počtu pracovišť - zpravodajských jednotek došlo také logicky ke zvýšení úvazků pracovníků, počtu ošetření a v přímé relaci s tím i pacientů. Počet lékařských úvazků za toto období vzrostl o 14 %, nejvýraznější meziroční nárůst byl v roce 2001. Od roku 2000 do roku 2004 se počet léčených pacientů na jeden úvazek lékaře snížil o 324 osob (- 8 %). V roce 2004 se změnila struktura sledovaných zdravotnických nelékařských pracovníků, a proto tyto počty nejsou za uvedené období plně srovnatelné.

Pracovníci a počty pracovišť		2000	2001	2002	2003	2004
Počet samostatných pracovišť		631	656	673	687	702
Lékaři	fyzické osoby	1 034	1 058	1 137	1 111	1 150
	úvazek + smluvní pracovníci	746,59	791,66	806,76	821,97	853,89
SZP, ZPBD	fyzické osoby	980	1 045	1 153	1 081	1 142
	úvazek + smluvní pracovníci	858,20	905,32	929,16	918,76	988,94

Poznámka: SZP do roku 2003, od r. 2004 zdravotničtí pracovníci bez odborného dohledu - ZPBD

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

Následující tabulka uvádí pacienty dispenzarizované na očních odděleních (pracovištích), přepočítané na 1 000 obyvatel příslušné věkové kategorie. Jde o pacienty trpící určitou chorobou, kteří jsou pod stálým lékařským dohledem. Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je sledován pro více diagnóz. Je však nutné poznamenat, že se nejedná o úplný výčet pacientů s těmito diagnózami, neboť zde nejsou zahrnuti pacienti léčící se v nemocnicích.

Jak vyplývá ze statistických dat, nemocnost obyvatelstva se při porovnání s předchozími roky podstatně zvýšila u glaukomu, a zejména u pacientů v dětském a dorostovém věku (0 - 19 let). Ve srovnání s rokem 2000 byl největší nárůst dispenzarizovaných pacientů zaznamenán v této věkové skupině, a to v průměru o 80 %

(je celá řada typů glaukomů, které postihují i mladší generaci). U pacientů 20 - 64 let činil nárůst glaukomu 42 %, menší nárůst byl v další věkové skupině 65 let a více (27 %). K tomuto nárůstu přispívají i nové přístroje, které jsou schopny určit i dosud sporné případy glaukomu.

Pro onemocnění **glaukom** bylo dispenzarizováno v roce 2004 celkem 265 358 pacientů, z toho ve věkové skupině (0 - 19 let) bylo přijato 4 536 pacientů, 140 240 pacientů ve věku 20 - 64 let a ve věkové kategorii nad 65 let to bylo 120 582 pacientů.

Rok	Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu na 10 000 obyvatel							
	celkem	z toho ve věkové skupině			celkem	z toho ve věkové skupině		
		0 - 19 let	20 - 64 let	65 let a více		0 - 19 let	20 - 64 let	65 let a více
	glaukom (H40.0, H40.1, H40.2, H40.8)				strabismus (H50.-)			
2000	190,1	11,4	150,3	666,4	94,1	350,0	18,3	17,9
2001	204,5	12,4	164,6	700,8	87,8	340,8	15,2	10,8
2002	227,2	15,7	183,3	765,5	85,2	333,4	15,3	12,3
2003	243,1	18,1	196,8	811,4	82,0	321,6	15,9	9,6
2004	260,0	20,6	213,1	844,5	83,2	329,1	16,8	10,8

U diagnózy strabismus je situace opačná než u glaukomu. Co se týče věkového rozložení, nejvíce dispenzarizovaných pacientů je v dětském a dorostovém věku (0 - 19 let), tj. 329 onemocnění na 10 000 obyvatel a pouze 11 onemocnění ve věku 65 a více let (na stejný počet obyvatel).

Celkem bylo pro toto onemocnění v roce 2004 přijato 84 949 osob. Z toho 72 374 pacientů ve věkové skupině 0 - 19 let, 11 033 ve věkové skupině 20 - 64 let a 1 542 pacientů ve skupině 65 let a více.

U tohoto onemocnění byl v roce 2004 ve srovnání s rokem 2000 zaznamenán pokles dispenzarizovaných pacientů o 40 % ve věkové skupině 65 a více let a o 6 % v dětském a dorostovém věku 0 - 19 let. Podobný pokles dispenzarizovaných pacientů byl ve věkové skupině 20 - 64 let (o 8 %).

Výchozím zdrojem dat pro tuto Aktuální informaci je Roční statistický výkaz o činnosti zdravotnických zařízení pro obor oční A (MZ) 1-01, který byl zahrnut do Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví pro rok 2004. Výkaz mají za povinnost vyplňovat samostatně všechny oční ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic, bez ohledu na jejich zřizovatele.

Vypracovala: Barbara Dadiková